

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА
КЗ «СУМСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ГЛУХІВСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА»

ТЕХНОЛОГІЧНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ЗАСАД НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Матеріали

Регіонального науково-методичного семінару

26 листопада 2021 року

Глухів:
Глухівський НПУ ім.О.Довженка
2021

Друкується за рішенням ученої ради Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка
(протокол №5 від 1 грудня 2021 р.)

Відповідальні за випуск:

Курок Віра Панасівна – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, завідувач кафедри технологічної і професійної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка;

Хоруженко Тетяна Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри технологічної і професійної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка;

Марченко Станіслав Сергійович – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри технологічної і професійної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра;

Толмачов Володимир Сергійович – кандидат технічних наук, старший викладач кафедри технологічної і професійної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка;

Василенко Ольга Олексіївна – асистент кафедри технологічної і професійної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра.

Т 38 **Технологічна** освіта в контексті концептуальних засад нової української школи : матеріали Регіонального науково-методичного семінару (26 листопада 2021 року) / Глухівський НПУ ім. О.Довженка. Глухів, 2021. 175 с.

Тексти тез подано в авторській редакції.

У збірнику вміщено матеріали Регіонального науково-методичного семінару «Технологічна освіта в контексті концептуальних засад нової української школи».

Для учителів трудового навчання та технологій, студентів, аспірантів, науковців та всіх, хто цікавиться проблемами сучасної технологічної освіти України.

УДК 373.5 : 62/64

© Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

ЗМІСТ

Курок Віра Панасівна ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ГАЛУЗІ НУШ	10
Білевич Ігор Володимирович, Білевич Світлана Вікторівна ПОЄДНАННЯ МЕТОДУ БІОФОРМ ТА ЕЛЕМЕНТІВ КОМБІНАТОРИКИ У ПРОЦЕСІ ПРОЄКТУВАННЯ ВИРОБУ	13
Бузовська Валентина Юріївна РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАВДАНЬ НУШ У ТЕХНОЛОГІЧНІЙ ОСВІТІ УЧНІВ 5-9 КЛАСІВ	18
Вовк Людмила Анатоліївна ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ У ЗЗСО	21
Гаркушевський Володимир Савич ВЕБ-КВЕСТИ ЯК ЗАСІБ У НАВЧАННІ ТЕХНОЛОГІЙ УЧНІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	23
Глуханюк Віталій Миколайович, Гунько Микола Миколайович ОСНОВИ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ.....	27
Грудіна Ніна Михайлівна ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ДОСЛІДЖЕННЯ ВИШИТОЇ СОРОЧКИ ГЛУХІВЩИНИ.....	30
Дедерко Дмитро Юрійович РОЗВИТОК ЛЮБОВІ ДО ПРАЦІ ШЛЯХОМ ФОРМУВАННЯ ЗВИЧКИ.....	35
Дехтярєва Світлана Василівна РОЗВИТОК МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН	38
Дещенко Олександр Миколайович МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ ДО РОЗВИТКУ ТЕХНІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ.....	40
Заплатинський Василь Миронович МІСЦЕ ПИТАНЬ БЕЗПЕКИ ТА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ У МОДЕЛЬНИХ ПРОГРАМАХ ІЗ «ТЕХНОЛОГІЇ» (5–6 КЛАСИ)	41
Іванчук Анатолій Васильович ТЕХНІЧНА ГРАМОТНІСТЬ ДЛЯ ВСІХ ЯК ПОТРЕБА ЧАСУ	45

Єдність цих компонентів передбачає активну діяльність, яка спрямована на самостійний пошук знань, способів їх набуття та розвиток творчості. У цьому плані творчо-конструкторська та проектно-технологічна підготовка майбутнього вчителя технологій є одним із важливих факторів реалізації дидактичних цілей на заняттях та у позааудиторної діяльності студентів. Успішність проектної діяльності студентів – основа їхньої творчої активності, формування у них способів самостійного вирішення професійних завдань.

Проблема розвитку творчих здібностей людини залишається пріоритетною у педагогічних дослідженнях. Вивчення структури, процесу творчої діяльності дозволяє вирішити завдання, пов'язані з підготовкою учнів, здатних реалізувати себе в різноманітній діяльності, реагувати на зовнішні умови, що змінюються, і самовдосконалюватися, щоб досягти своїх цілей.

Необхідність розвитку технічної творчості старшокласників зумовлена змінами потреб суспільства, новою роллю знань у всіх видах людської діяльності, що вимагає підготовки людей, які мають нестандартний погляд на проблеми, вміють швидко орієнтуватися у великому потоці науково-технічної інформації, самостійно освоювати нові види техніки тощо.

Технічна творчість учнів формується у процесі розвитку технічного мислення школярів, здібностей використовувати науково-технічну інформацію у своїй діяльності.

Література

1. Гетта В. Г. Технічна творчість учнів: навч. посібник. Чернігів, 1995. 136 с.
2. Коберник О. М. Трудове навчання в школі: проектно-технологічна діяльність. Харків : Видавнича група «Основа», 2010. 255 с.

Заплатинський Василь Миронович,

кандидат сільськогосподарських наук, доцент,

доцент кафедри природничо-математичної освіти і технологій

Інституту післядипломної освіти

Київського університету імені Бориса Грінченка

МІСЦЕ ПИТАНЬ БЕЗПЕКИ ТА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ У МОДЕЛЬНИХ ПРОГРАМАХ ІЗ «ТЕХНОЛОГІЇ» (5–6 КЛАСИ)

Питанням здоров'я та безпеки сьогодні приділяється все більша увага. Адже саме здоров'я та безпека є наріжним каменем якості життя людини. Нова

українська школа передбачає спеціальний інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут» для опанування учнями цих питань. Проте питання безпеки та здоров'я розглядаються і в інших предметах, зокрема у курсі «Технології».

Схвалення Міністерства освіти і науки України отримали чотири модельні навчальні програми НУШ з технологій.

У модельні програми всі авторські колективи включили вивчення правил безпеки, охорони праці та санітарно-гігієнічних умов. Туташинський В. І. у вступі вносить ці питання до очікуваних результатів навчання, пропонованого змісту навчального предмета та видів навчальної роботи [3]; інші авторські колективи обмежились одним чи двома розділами, наприклад, Терещук А. І. та ін. включили ці питання лише до пропонованого змісту навчального предмета [2], а Кільдеров Д. Е. та ін. згадують про питання безпеки лише опосередковано у видах навчальної діяльності.

Зважаючи на оригінальність та суттєві відмінності між модельними програмами, не слід їх оцінювати лише за вступною частиною. Авторські колективи акцентують увагу на питаннях безпеки та здоров'я. Туташинський В. І. включає до очікуваних результатів навчання дотримання правил внутрішнього розпорядку, безпеки праці, гігієни та санітарії у навчальному модулі «Проектування і технології», вміння «... безпечно та правильно використовувати інструменти та пристосування для різьблення, виготовлення аплікації, створення розпису, вишивки чи іншого твору декоративно-ужиткового мистецтва» [3]. Колектив авторів (Кільдеров Д. Е. та ін.) вносить вивчення правил безпечної праці та санітарних норм до пропонованого змісту навчального предмета та відмічає в очікуваних результатах навчання, що учень «використовує інструменти та пристосування самостійно або за допомогою інших, дотримуючись правил безпечної праці та санітарних норм» [1, с.12].

Колектив авторів (Ходзицька І. Ю. та ін.) включає вивчення питань безпеки до змісту предмета, наприклад, «Правила безпечної праці. Організація робочого місця, санітарно-гігієнічні вимоги під час виконання технологічних операцій». Відповідно в очікуваних результатах навчання зазначають: «...дотримуючись правил безпечної праці та санітарних норм»; «Оцінює ризики, пов'язані з виготовленням виробу...»; «Демонструє в роботі... обережність, відповідальність тощо» [4, с. 9].

Найцікавішим із погляду здоров'я та безпеки є розділ, що стосується побуту.

У модельній програмі Туташинського В. І. до розділу «Контроль якості продуктів та технологічна культура в побуті» включено теми: «Знає основи раціонального харчування. Дотримується правил споживання страв.

Використовує бережливо продукти харчування та запобігає харчовим отруєнням», які за логікою відповідають пропонованому змісту: «Основи раціонального харчування. Контроль якості продуктів».

До видів навчальної діяльності автор включає: «Ознайомлення з побутовою технікою, ...чистячими та миючими засобами, правилами їх безпечного використання» [3, с. 16]. У 6 класі питанням безпеки присвячено розділ «Відповідальне споживання та безпечне самообслуговування».

Авторський колектив (Кільдеров Д. Е. та ін.) включили питання дотримання безпеки з побутовою технікою до змісту, очікуваних результатів навчання та видів навчальної діяльності.

Колектив авторів (Терещук А. І. та ін.) пропонує увести до змістовної частини вивчення основ раціонального харчування, вимог до харчових продуктів, а також харчових добавок. Окремо автори наголошують на «Снеках», включаючи це питання до змісту предмета та пропонуючи дискусію на цю тему у навчальній діяльності. У шостому класі автори досить багато часу відводять на розгляд правил безпеки користування побутовими приладами та миючими засобами.

Авторський колектив (Ходзицька І. Ю., Горобець О. В., Медвідь О. Ю., Пасічна Т. С, Приходько Ю. М.) до модельної програми включає низку питань пов'язаних із харчуванням, наприклад: «Поняття раціонального харчування; калорійність страв та продуктів харчування; переваги їжі домашнього приготування; значення добору екологічно чистих та органічних продуктів для приготування їжі; особливості національної кухні; терміни придатності продуктів, їх значення для харчування та здоров'я людини; небезпечні речовини в продуктах харчування; користування кухонними електроприладами з дотриманням правил безпеки» [4].

Закономірно, що питання безпеки та здоров'я розглядається у модельних програмах інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут», який є основою соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі. Найчастіше паралелі з тематикою поданою у модельних програмах із технологій спостерігаються в питаннях безпеки побуту, харчування та харчових продуктів.

У модельній програмі Гущина Н. І., Василяшко І. П. пропонуються для вивчення такі теми: «Правила користування побутовими приладами»; «Харчування та питний режим під час активного відпочинку».

Авторський колектив (Хитра З. М., Романенко О. А.) пропонують у шостому класі вивчення наступних тем: «Здорове харчування. Значення води й продуктів харчування для розвитку і здоров'я підлітків. Вітаміни. Поживні речовини. Калорійність харчування та енерговитрати залежно від фізичних навантажень. Особливості харчування підлітків. Причини харчових отруєнь.

Перша допомога в разі харчових отруєнь».

Авторський колектив Шиян О. та ін. включає до змісту програми такі орієнтовні проблемні питання: «Чи пов'язані харчування і здоров'я? Як обрати продукти/товари, безпечні та корисні для твого здоров'я? Як правильно харчуватися, коли ти не вдома? Що може призвести до харчового отруєння?» Цією програмою передбачається вивчення першої допомоги при харчових отруєннях. Тема харчування продовжується у 6 класі, зокрема тематикою «Громадське харчування. Маркування харчових продуктів та їх фортифікація. Національна кухня. Вулична їжа».

Авторська модельна програма, створена Василенко С. В., Коваль Я. Ю., Колотій Л. П., містить питання безпечного поводження з побутовими електроприладами, безпеку на кухні та використання побутової хімії. Тематика з харчування розкривається темами: «Здорове харчування та сон. Українська кухня. Збалансоване харчування (білки, жир, вуглеводи, вітаміни) для побудови здорового організму. Вплив шкідливих продуктів (чіпси, солодкі газовані напої тощо) та гіподинамії на розвиток хвороби століття (ожиріння)».

Найширше тематика з питань харчування та здоров'я представлена у авторській модельній програмі Воронцової Т. В., Пономаренко В. С., Лаврентьєва І. В., Хомича О. Л. Це такі теми: «Харчування і здоров'я. Вплив харчування на здоров'я. Вода і поживні речовини. Поживність і калорійність продуктів харчування. Особливості харчування підлітків. Збалансоване харчування. Як формуються харчові звички. Ознаки збалансованого харчування. Харчова піраміда. Калорійність харчування та енерговитрати залежно від фізичних навантажень. Причини й профілактика цукрового діабету, йододефіциту, харчових отруєнь. Правила купівлі, обробки і зберігання харчових продуктів. Перша допомога при харчових отруєннях. Харчові добавки і допінги, їх вплив на здоров'я».

Отже, питання безпеки та здоров'я розглядаються у різних предметах, зокрема курсах «Технології» і «Здоров'я, безпека та добробут» у 5-х та 6-х класах. Головне завдання перед учителями – не тільки обрати найбільш оптимальну модельну програму того чи іншого курсу, але й реалізувати її, розкриваючи різні сторони безпеки та здоров'я людини, особливо у питаннях побуту та харчування.

Література

1. Кільдеров Д. Е., Мачача Т. С., Юрженко В. В., Луп'як Д. М. Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795). URL:

<https://osvita.ua/school/program/program-5-9/83160/> (дата звернення: 12.11.2021).

2. Терещук А. І., Абрамова О. В., Гащак В. М., Павич Н. М. Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795). URL: <https://osvita.ua/school/program/program-5-9/83161/> (дата звернення: 12.11.2021).

3. Туташинський В. І. Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795) URL: <https://osvita.ua/school/program/program-5-9/83159/> (дата звернення: 12.11.2021).

4. Ходзицька І. Ю., Горобець О. В., Медвідь О. Ю., Пасічна Т. С., Приходько Ю. М. Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795). URL: <https://osvita.ua/school/program/program-5-9/83158/> (дата звернення: 12.11.2021).

Іванчук Анатолій Васильович,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
образотворчого, декоративного мистецтва,
технологій та безпеки життєдіяльності
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

ТЕХНІЧНА ГРАМОТНІСТЬ ДЛЯ ВСІХ ЯК ПОТРЕБА ЧАСУ

Відома американська концепція технічної грамотності для всіх, а також нова парадигма технологічної освіти закладають основу дослідження технічних проблем [4].

У дослідженні [1] базовими розумовими операціями технічної грамотності визначають розуміння, оцінювання технічних систем і керування ними. Основними компонентами технічної грамотності працівників сфери техніки є такі: культурний як здатність орієнтуватися в технічному середовищі; когнітивний як сформованість базових технічних знань; конструктивний як здатність до проєктно-конструкторської діяльності; комунікативний як здатність спілкування з фахівцями; творчий як здатність до технічної творчості [1]. Характерно, що будь-який вид грамотності є умовою для подальшого